

Elisabeth Dahlin

barnombudsman

Vad gör Barnombudsmannen?

- Företräder barn och ungas rättigheter och intressen enligt barnkonventionen
- Driver på genomförandet och bevakar efterlevnaden av barnkonventionen
- Föreslår lagändringar, bildar opinion och samlar kunskap

Bevakar barnkonventionen

- Sprider kunskap om barnkonventionen
- Följer den internationella utvecklingen kring barns rättigheter

Barnkonventionen som lag

- Brister i tillämpningen
- Barn faller mellan stolarna
- Barn får inte stöd och hjälp
- Brist på kunskap och kompetens om barnets rättigheter

Skillnad när barnkonventionen blir lag

- Barn ses som rättighetsbärare
- Stärkt ställning för barnets rättigheter i lagstiftningen
- Tydligare vägledning
- Ett pedagogiskt verktyg
- Stor betydelse för barn i utsatta situationer

Vad kommer barnrättslagen innebära?

Rättslig nivå:

- Företräde framför författningar och styrdokument av lägre valör
- Barnrättslagen en lag som innefattas i granskning
- Träder in när barnkonventionen inte transformerats in i lag
- Täpper till luckor i lagstiftningen

Lagen – inte ett perspektiv bland andra

- Se till hela konventionen
  - Alla fyra grundprinciper
  - Odelbara och beroende av varandra
- Myndighetshandläggning/överklaganden

Vad händer fram till 2020?

- Barnrätt i praktiken
  - 2017-2019
- Vägledning för tolkning
  - Maj 2019
- Genomgång av svensk lagstiftning och praxis
  - November 2019
- Barnrättslagen träder i kraft
  - 1 januari 2020

Barnrätt i praktiken

- Webbinarier
- Nätverk och processledning
- Nyhetsbrev
- Stödmaterial om prövning av barnets bästa
- Nationell konferens med deltagare från hela landet

Kommande: Webbutbildning om barnkonventionen

- Grundläggande webbutbildning om barnkonventionen
- Riktat sig till tjänstepersoner och förtroendevalda
- Innehåller lärande exempel – lär av andra!
- Lanseras under våren

Kommande: Barnrättsresan

- Ett processtöd för att genomföra barnkonventionen
- Riktat sig till tjänstepersoner, tex barnrättsstrateger samt förtroendevalda
- Både självstudier och kollegialt lärande
- Hållbart och över tid
- Lanseras under hösten

Om barnrättsresan

Digitalt stöd för verksamhetsutveckling när det gäller att göra barnrätt i praktiken för tjänstemän i regioner, kommuner och myndigheter i sex steg.

Varje steg/modul består av fyra moment. Självstudier, workshop, test i verksamhet, analys och utvärdering för nästa steg.

Bild från Skolverkets Lärportalen
<https://larportalen.skolverket.se>

Mina rättigheter

- Webbplats om barns mänskliga rättigheter
- Riktat sig till både barn och unga samt pedagoger
- Gratis lektionsmaterial
- Från förskola till gymnasium och gymnasiesärskola
- Framtaget tillsammans med pedagoger, barn och unga!

Mina Rättigheter

Hur gammal är du?

2-5 år

6-9 år

10-13 år

14-18 år

 Lyssna

För pedagoger

www.minarattigheter.se

Mina Rättigheter

Här kan du lära dig om dina rättigheter

Hej kompis! Det är jag som är Bobbot. Jag kan ALLT om barns rättigheter och är expert på Barnkonventionen. Jag tänkte lära dig allt jag kan. Använd knapparna för att svara. Ok?

Jag hajar, nu kör vi!

Berätta lite om dig själv först Bobbot.

www.minarattigheter.se

Mina Rättigheter

för pedagoger!

Lektioner (31)

Alla lektioner

Alla årskurser

Filtrera

För pedagoger

- Lektioner
- Filmer
- Stödmaterial
- Elevuppgifter
- Quiz
- Kalender med viktiga dagar
- Stöd om barn har det svårt

Vem bryr sig- när samhället blir förälder

Barnombudsmannens årsrapport 2019

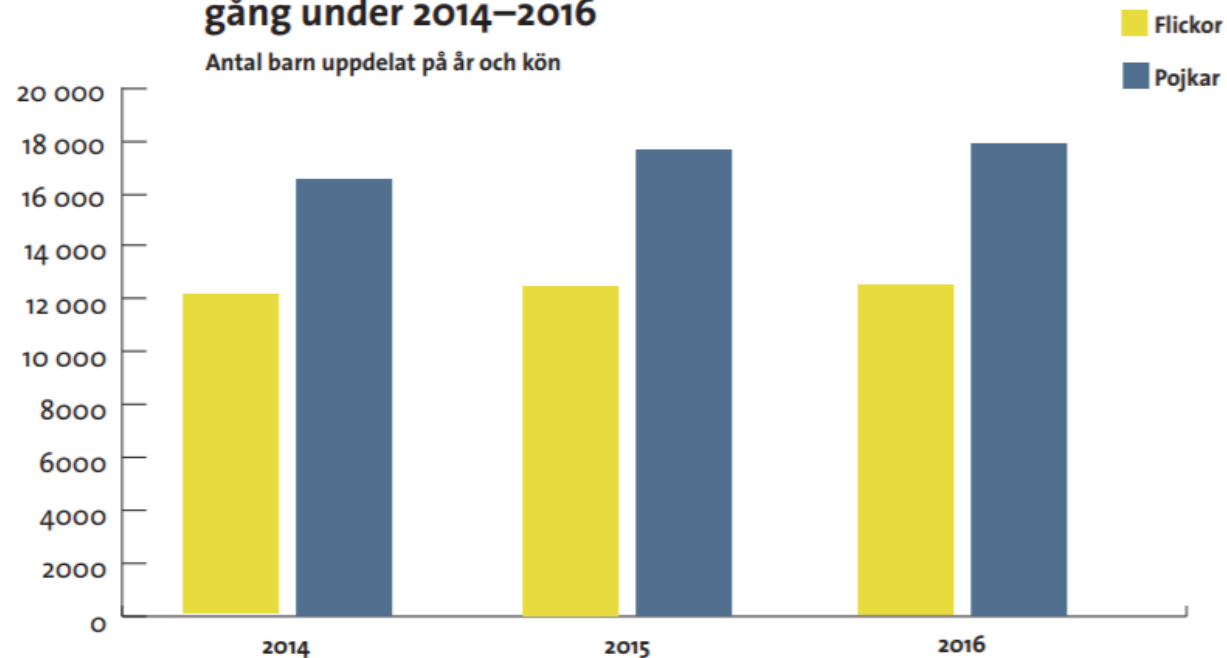

Barn som omhändertas av
samhället ska alltid få det
bättre. Aldrig sämre.

Antalet barn som fick insatser under 2014-2019

Diagram 1
Antal barn och unga som fick en insats någon gång under 2014–2016

Antal barn uppdelat på år och kön

Källa: Registret över insatser för barn och unga, Socialstyrelsen

När barn görs delaktiga
fungerar världen bättre

Barnen om den viktiga relationen med personal och behandlare

”Jag trivdes ju jättebra hos fosterfamiljen. Jag har aldrig någonsin känt mig så hemma som jag har gjort där, inte hos någon av mina föräldrar, inte ens när de bodde tillsammans i huset. Allt bara gick så bra där. Jag vet inte vad det var. Allt bara flöt på. Jag blev typ en helt annan person.”

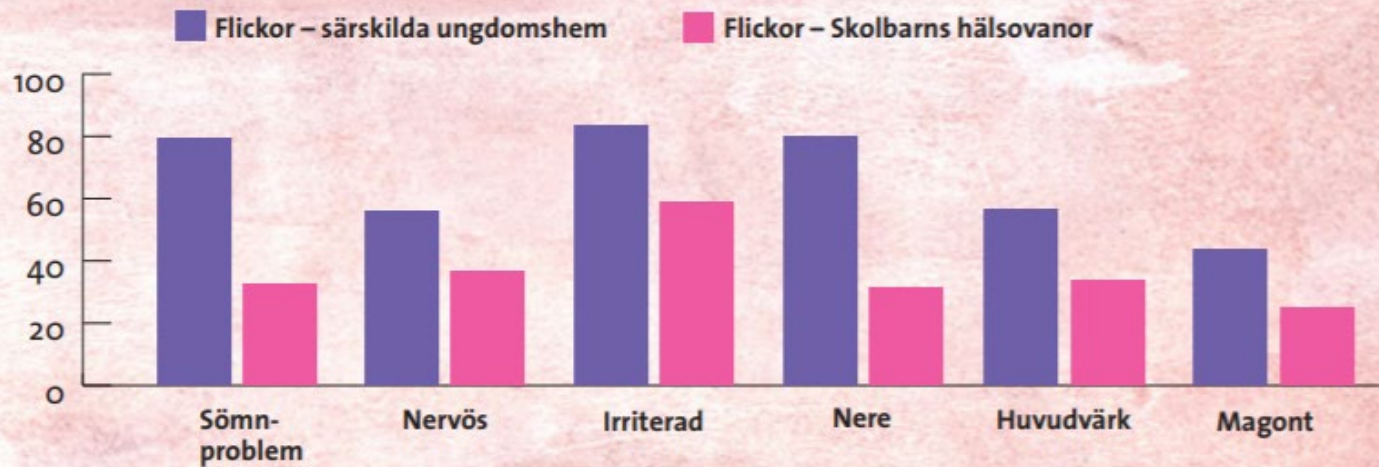
”(...) vad jag önskade, det är att jag skulle ha någon (...) kontaktperson också. Men någon person man kan åka iväg med, umgås. Typ som i stället för mamma och pappa. Omtänksam om mig just. (...) i stället för sina föräldrar måste den vara någon som liksom bryr sig om ...”

Barn har rätt att må bra

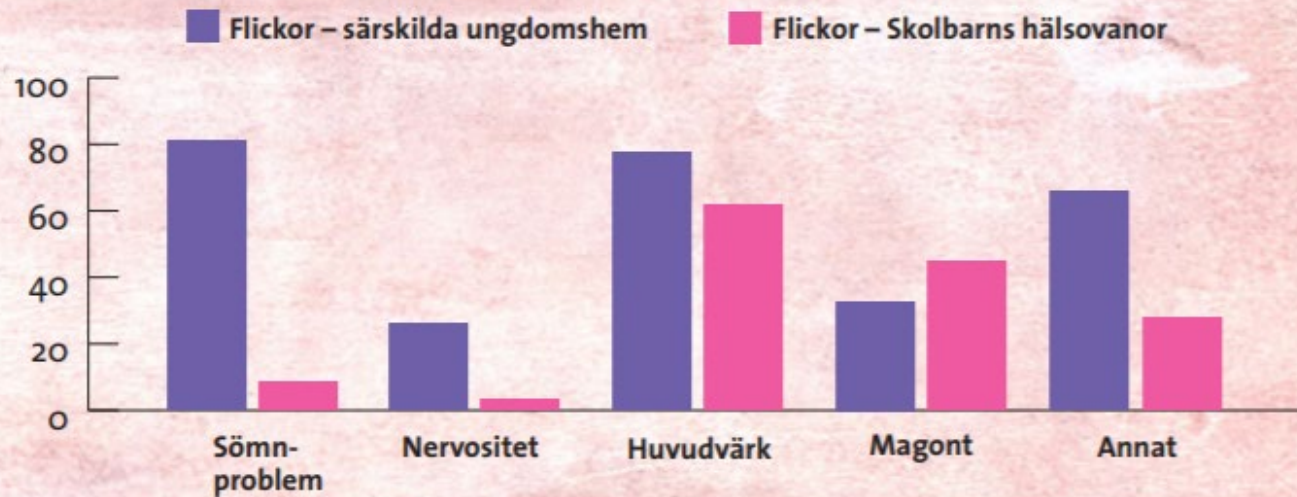

Diagram 7 Har du upplevt följande problem mer än en gång per vecka?

Källa: Folkhälsomyndigheten, Skolbarns hälsovanor 2017/18
Barnombudsmannen, Barn på särskilda ungdomshem 2018

Diagram 9 Har du tagit medicin mot följande problem den senaste månaden?

Källa: Folkhälsomyndigheten, Skolbarns hälsovanor 2017/18
Barnombudsmannen, Barn på särskilda ungdomshem 2018

En fullföljd skolgång är den största skyddsfaktorn

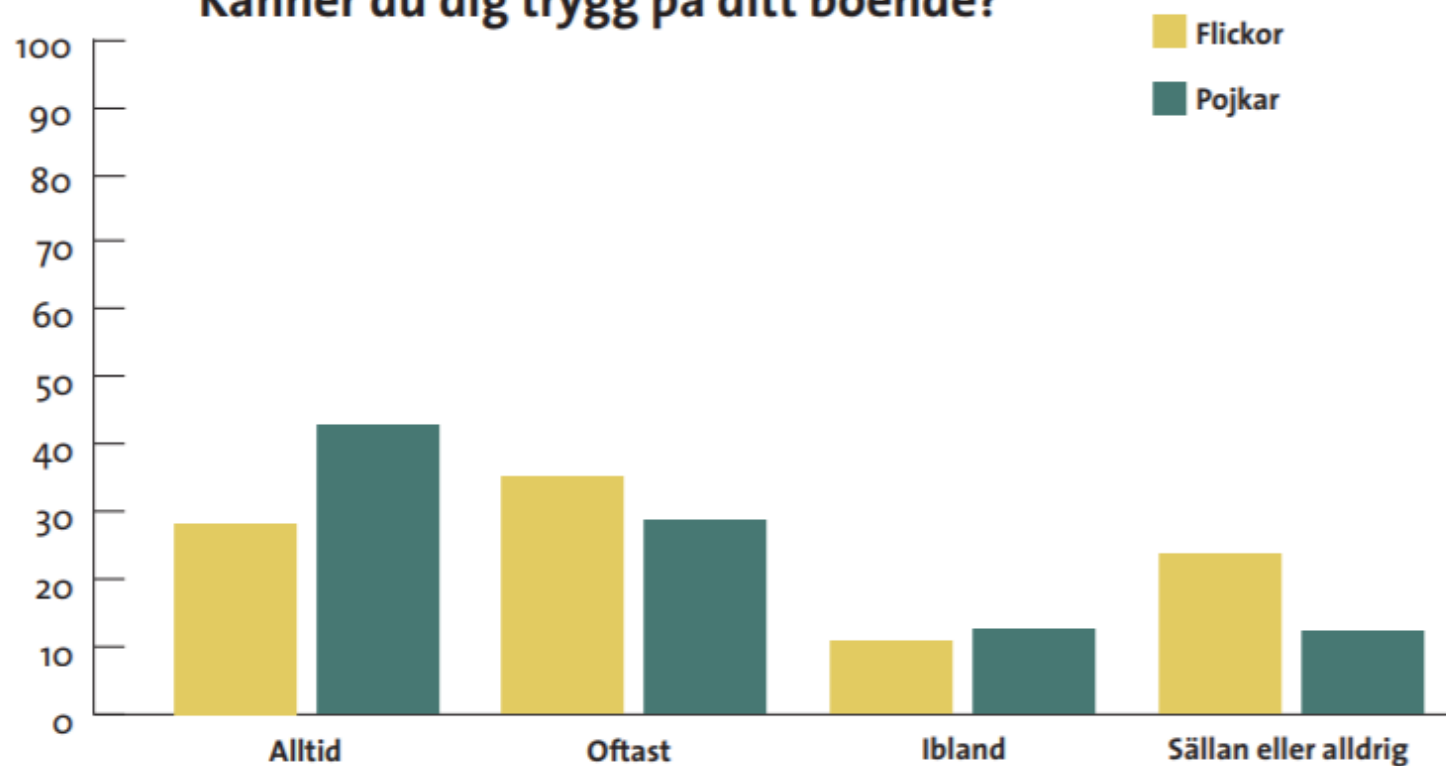

”När jag bodde på SiS, då fick jag väldigt mycket hjälp i skolan för då fick jag grejer som jag kunde ta med upp på avdelningen när vi hade slutat, och de satt med mig inne på lektionen och sa ”ja, men det är så här, och det här ska du göra”. För att jag har ganska svårt att förstå vad jag ska göra. Så de satt med mig hela tiden och gav mig den hjälp jag behövde.”

Säkerställ barnets skydd mot våld

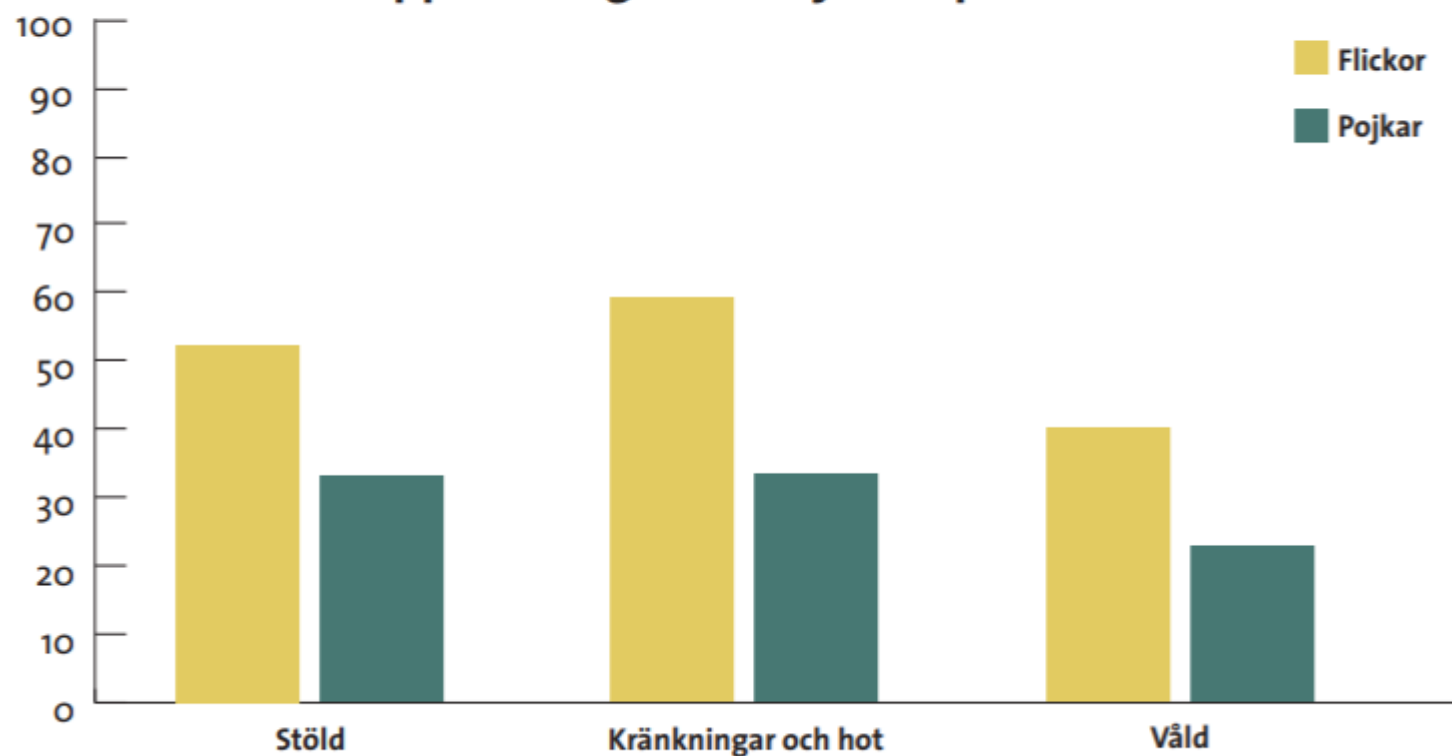
Diagram 18 Känner du dig trygg på ditt boende?

Källa: Barnombudsmannen, Barn på särskilda ungdomshem 2018

Diagram 19 Har du upplevt något av följande på ditt boende?

Källa: Barnombudsmannen, Barn på särskilda ungdomshem 2018

Möt det enskilda barnets behov

"(...) hon flyttar runt mig hela tiden. Jag har flyttat 16 gånger på ett och ett halvt år. Bara för att hon tycker att jag trivs bra, eller för att hon säger 'nej, men du klarar inte av att göra det de säger'. På vår (BO:s) fråga om vad det kan vara som hon inte klarar av svarar hon: Det ... hon har inte berättat, men hon säger bara att jag inte klarar av det jag måste göra."

Säkerställ barnets möjligheter till upprättelse

Hög tid för förändring

Sex huvudförslag till regeringen

- Säkerställ barnrättsperspektivet i den sociala barnavården
- Stärk kravet på barnets delaktighet
- Vidta åtgärder för att minska ohälsan
- Tydliggör ansvaret för barnets skolplikt
- Stärk barnets skydd mot våld
- Säkerställ barnets möjligheter till upprättelse

Tack för att ni lyssnade!

